

Vapaa-aikapalvelut

Talousarviokohdan nimi:

Toimiala: Sivistys
Toimielin: Sivistysvaliokunta
Palvelualue: Vapaa-aikapalvelut
Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

1. Toiminnan kuvaus

Lähtökohtana vapaa-aikapalveluiden toiminnassa on lisätä sellaisia toimintatapoja ja palveluita, jotka edistävät kuntalaisten kuulumista yhteisöihin. Palveluilla on varmistettava mahdollisuudet osallistua aktiivisesti vapaa-ajalla myös niille kuntalaisille, jotka eivät ole kansalaisjärjestöjen toiminnan piirissä. Vapaa-aikapalvelut ovat osaltaan kehittämässä kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöään koskeviin asioihin.

Vapaa-aikapalvelut tuottavat ja edistävät palveluja, jotka ovat enimmäkseen ennaltaehkäiseviä. Ensisijaisesti ennaltaehkäiseviä vapaa-ajanpalveluita tuottavat kansalaisjärjestöt. Vapaa-aikapalvelut toimivat edistäjinä ja sellaisten palveluiden tuottajina, joita kansalaisjärjestöt eivät voi tuottaa. Yhdistysten, järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan avustuksin.

Kirjastopalveluiden tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Tehtävien hoitamiseksi kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Kirjastolaitos koostuu pääkirjastosta sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoista. Kirjasto tekee yhteistyötä kirjastopalveluiden laadun varmistamiseksi muiden kirjastojen kanssa seutu-, maakunta- ja valtakunnallisella tasolla.

Kirjastopalvelut on tarkoitettu koko väestölle. Keskeinen tavoite on, että kaikki käyttäjät huolimatta mahdollisista toimintarajoitteista voivat hyödyntää kirjaston palveluja. Kirjastopalveluiden saavutettavuutta tuetaan selko- ja isotekstisten kirjojen teemahyllyllä, kirjaston kotipalvelulla ja yhteistyöllä Celia-kirjaston kanssa. Kirjasto välittää Celian palveluja asiakkaille, joiden on vaikea lukea tavallista kirjaa, ja opastaa palvelun käytössä.

Asiakkaiden opastaminen tiedonhallintataitoihin on yksi kirjaston ydintehtävistä. Opastusta järjestetään sekä henkilökohtaisena opastuksena että ryhmille. Lukemiskulttuuria edistetään vaihtuvien kirjanäyttelyin ja erilaisten luku- ja kirjallisuuspiirien avulla.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda mahdollisuuksia ja edellytyksiä taiteen harjoittamiselle sekä kotiseututyön ja perinteen harrastamiselle.

Kulttuuripalvelut tuottavat kulttuuri- ja perinnetoimintaan liittyviä palveluita sekä toteuttavat muita tehtäviä kuten järjestävät julkisia tilaisuuksia, ylläpitävät perinteen tallentamista ja vastaavat osittain ystävyyskuntatoiminnasta ja matkailuun liittyvistä tehtävistä. Avustuskohteita ovat mm. Suomen maatalousmuseo Sarka, Loimaan seudun teatteriyhdistys, muut yhdistykset ja kylät.

Keskeisiä tehtäviä ovat musiikkitilaisuuksien ja muun esittävän taiteen tukeminen ja järjestäminen, teatteritoiminnan tukeminen, elokuvatoiminta, taidekokoelman ylläpitäminen ja kartuttaminen, erilaiset viestintäpalvelut, Vesikosken myllyn, Alpo Jaakolan Patsaspuiston, kuivurigallerian toiminnasta ja ylläpidosta vastaaminen sekä Heimolinnan toiminta. Lisäksi kulttuuripalvelujen vastuulla on toritoiminta.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on tuottaa ja kehittää eri hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa laadukkaita ja monipuolisia liikunta- ja vapaa-ajan palveluita. Kunnan tulee luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja, kehittämällä paikallista ja kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä.

Erityisliikunta on painopisteenä ja liikuntapalvelut järjestävät ohjattuja erityis- ja terveysliikuntaryhmiä eri ikäryhmille koko kunnan alueella. Vuoden mittaan järjestetään itse tai yhdessä muiden tahojen kanssa erilaisia, lähinnä lapsiperheille suunnattuja tapahtumia.

Liikunnanohjaajat vierailevat eläkeläis- ym. järjestöjen tilaisuuksissa antamassa liikuntaneuvontaa ja tietoja kaupungin palveluista. Tavoitteena on motivointi terveellisempään elämään ja oman kiinnostuksen mukaisen liikuntapolun löytäminen matalan kynnyksen ryhmien, lajikokeilujen ym. kautta.

Uimahalli Vesihovi on ”vauvasta vaariin” kuutena päivänä viikossa vesiliikuntapalveluja tuottava seutukunnallinen ohjatun liikunnan ja omaehtoisen virkistykseen keidas, jonka palveluja tulee turvata ja kehittää niitä mahdollisimman paljon asiakaslähtöisyyden pohjautuen.

Saviseudun kunnat järjestävät yhdessä pyöräilyyn, kävelyyn/juoksuun ja hiihtoon kohdistuneet ”Saviseutu liikkuu” kampanjat, joiden tavoitteena on innostaa kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan ympäri vuoden.

Nuorisopalveluiden tehtävänä tuottaa nuorisolain edellyttämiä palveluita nuorille (alle 29-vuotiaille). Nuorisopalvelut luovat edellytyksiä nuorisotoiminnalle, järjestää itse toimintaa, tukee nuorten kasvua, kehitystä ja kansalaisvalmiuksia tiiviissä yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen sekä yksityisten henkilöiden, erityisesti nuorten ja heidän perheiden kanssa.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on huolehtia, että nuorilla on mahdollisuus käyttää heille suunnattuja palveluja ja että heillä on mahdollisuuksia ja valmiuksia vaikuttaa elinolosuhteisiinsa. Tätä tarkoitusta varten kehitetään edelleen nuorten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotiloilla alakoululaisille (3-6 lk), yläkouluikäisille, sekä toisen asteen opiskelijoille tarkoitettua avointa toimintaa. Avoimen toiminnan lisäksi järjestetään tapahtumia ja retkiä. Loimaan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti tuotetaan

peruskoululaisille ennalta ehkäiseviä palveluja. Alakouluikäisten kesäleirejä järjestetään Kalikan virkistysalueella.

Nuorten osallisuuden ja nuorten asioiden edistäjänä Loimaalla toimii nuorisovaltuusto.

Loimaan kaupungissa toimii lasten ja nuorten monialainen työryhmä. Sen toiminta on yhdistetty paikalliseen LAPE -ryhmään (lapsiperheiden kehittämisohjelma). Työryhmä toimii nuorisolain edellyttämänä nuorten ohjaus- ja palveluverkostona.

Seutukunnallinen nuorisotoiminta (SENU) jatkaa toimintaansa neljän kunnan yhteistyönä ja Loimaa toimii näiden kuntien etsivän nuorisotyön koordinaattorina.

Työväenopisto tuottaa loimaalaisille heidän tarpeistaan lähtevää opetusta ja oppimistavoitteista harrastustoimintaa, joka tukee kuntalaisten aktiivisuutta, kehittää osaamista ja sivistystä sekä edistää henkistä ja ruumiillista hyvinvointia. Paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisimman laajan seutukunnallisen, alueellisen ja paikallisen kurssitarjonnan saavuttamiseksi.

Työväenopiston toiminta käsittää perinteisen vapaan sivistystyön lisäksi mm. lapsille ja nuorille annettavaa taiteen perusopetusta. Sitä tarjotaan kuvataiteissa sekä teatteritaiteessa. Tilaukoulutusta ja muuta maksupalvelukoulusta työväenopisto järjestää tarpeen mukaan. Toistaiseksi sen määrä ja tarve paikkakunnalla on ollut vähäinen.

Työväenopiston hallinto on hankittu 1.8.2012 alkaen Pöytyän kunnalta (Auranlaakson kansalaisopiston rehtori). Opisto tekee muutenkin tiivistä yhteistyötä Auranlaakson kansalaisopiston kanssa. Loimaan työväenopisto on mukana myös varsinaissuomalaisen kansalaisopistojen nk. Ilo Oppia –verkostossa.

Musiikkiopisto järjestää laadukasta musiikin ja tanssin opetusta sekä niihin liittyvää muuta toimintaa alueen asukkaille. Musiikillisten ja tanssiin liittyvien tietojen ja taitojen kartuttamisen lisäksi tavoitteena on tarjota asukkaille mielekästä toimintaa vapaa-ajaksi elämänlaatua parantamaan.

Musiikkiopistossa opetetaan jousi-, puhallin- ja lyömäsoitinten, pianon sekä kitaran soittoa. Opetusta annetaan orkesterisoitossa, kamarimusiikissa, yksin- ja kuorolaulussa sekä pop- ja jazzmusiikissa. Oppilaille annetaan lisäksi opetusta yleisissä aineissa kuten teoria-säveltämisessä ja musiikkitiedossa.

Musiikkiopistossa toimii avoin linja, jossa kustannukset katetaan kokonaan oppilasmaksuilla. Avoimella linjalla voivat opiskella kaiken ikäiset opiskelijat ilman velvollisuutta osallistua pääsykokeeseen.

2. Toimintaympäristön muutos

--

3. Strategiaan pohjautuvat toiminnalliset tavoitteet

<i>Strateginen tavoite ja toimenpide</i>	<i>Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan</i>	<i>Toiminnallinen tavoite 2020</i>	<i>Mittarin arvo/ yksikkö ja vertailutiedot</i>
<p>A.1. Loimaa on seudullinen asiointi- ja palvelukeskus.</p> <p>A1.1. Huolehdimme sujuvista palveluista.</p> <p>A1.2. Pidämme asumisen ja yrityselämän toimintaympäristöt edullisina.</p>	<p>Yritys- ja asukaskysely / Toimialojen sisäinen itsearviointi.</p> <p>Tonttien hinnat, kaukolämmön ja vesihuollon hinnat, kiinteistövero-%</p> <p>Uusien sähköisen asioinnin palvelujen määrä Yritys- ja asukaskysely</p>	<p><i>Ohjaamo-toiminnan käynnistäminen (nuorisopalvelut)</i></p> <p><i>Harjureitin investointisuunnitelman yhteistyössä Huittisten, Oripään ja Säskylän kuntien kanssa.</i></p>	<p><i>Asiakasmäärä ja asiakastytyväisyys (nuorisopalvelut)</i></p> <p><i>Toteutuneiden investointien osioiden määrä ja niiden vaikutus asiakastytyväisyyteen</i></p>

<i>Strateginen tavoite</i>	<i>Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan</i>	<i>Toiminnallinen tavoite 2020</i>	<i>Mittarin arvo/ yksikkö ja vertailutiedot</i>
<p>B.3. Loimaa on yhtenäinen ja osallistava.</p> <p>B.3.1. Kehitämme uusia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lähidemokratian toteuttamiseksi.</p>	<p><i>Asukaskysely / Toimialojen sisäinen itsearviointi</i></p> <p><i>Asukaskysely; Yhdistysten ja järjestöjen toimintatiedot / Toimialojen sisäinen itsearviointi</i></p>	<p>Osallistava budjetointi yhdistää talouden ja demokratian nuorisotiloilla. Nuoret saavat vaikuttaa nuorisotalojen toimintoihin ja välineistöön talotoimikunnittain (Nuorisopalvelut)</p>	<p>Asiakastytyväisyys (nuorisopalvelut)</p>
<i>Strateginen tavoite ja toimenpide</i>	<i>Arviointiväline, jolla tavoitteen toteutumista arvioidaan</i>	<i>Toiminnallinen tavoite 2020</i>	<i>Mittarin arvo/ yksikkö ja vertailutiedot</i>
<p>C.1. Loimaa on hyvinvoivien, omatoimisten ja aktiivisten asukkaiden kaupunki.</p>	<p>Asukas- ja asiakastytyväisyysarviointi /-mittaukset</p>	<p><i>Kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin tukemiseen ja aktiiviseen harrastamiseen kaupungissa on tarjolla liikunnan ja vapaan</i></p>	<p><i>Tarjonta Osallistujat</i></p>

<p>C1.1. Tuemme loimaalaisten hyvinvointia ennakoivasti.</p> <p>C1.2. Korostamme liikunnan merkitystä ja tuemme kaikenikäisten liikkumista.</p> <p>C1.3. Kannustamme asukkaita monipuoliseen harrastustoimintaan.</p>	<p>Hyvinvointikertomuksen seuranta- ja arviointitiedot (TEA pistemäärä); ; THL-sairastavuusindeksi; Kouluterveyskysely.</p>	<p><i>sivistystyön tarjoamat monipuoliset matalan kynnyksen ryhmät.</i></p> <p><i><- Uuden kuntien kulttuurilain myötä THL kerää jatkossa myös tietoja kulttuuripalveluista TEAviisaria varten: https://teaviisari.fi/teaviisari/kulttuuri</i></p>	
<p>C.3. Loimaalla et ole yksin.</p> <p>C3.1. Kehitämme syrjäytymisen syiden tunnistamista ja panostamme oikea-aikaiseen tukemiseen.</p> <p>C3.2. Rakennamme turvallisia ja terveellisiä rakennuksia ja asuin- ja kasvu ympäristöjä.</p> <p>C3.3. Kokeilemme rohkeasti uusia ja osallistavia toimintatapoja ja välineitä elämisen laadun sekä hyvinvoinnin parantamiseksi.</p>	<p>Hyvinvointikertomuksen seuranta- ja arviointitiedot</p>	<p><i>Kuntalaisten syrjäytymistä sekä fyysistä ja psyykkistä sairastumista voidaan osaltaan ennaltaehkäistä tarjolla olevien paikallisten vapaan sivistystyön koulutuspalvelujen sekä matalan kynnyksen liikuntaryhmien avulla.</i></p>	<p><i>Tarjonta Osallistujat</i></p>

4. Asukkaiden terveyst- ja hyvinvointivaikutukset

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia tuottamalla riittävät olosuhteet virkistys- ja harrastustoiminnalle sekä järjestämällä monipuolista ja virikkeellistä toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Viime aikaisten tutkimusten (ks. esim. Laitinen, M. 2013, Manninen, J. 2016 ja 2018) mukaan kirjasto-, liikunta- ja kansalaisopistopalvelut ovat yhteiskunnallisia investointeja, joihin kuntien kannalta liittyy selkeä sosiaalinen tuottavuus. Näihin palveluihin kohdenneet resursoinnit tuottavat kuntataloudelle euroissa mitattuna moninkertaiset hyödyt mm. ennalta ehkäisemällä kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä sairastumista sekä vähentämällä syrjäytymistä. Aikuisiällä tapahtuvan opiskelun on todettu myös kasvattavan kuntalaisten osaamispääomaa ja aktiivista kuntalaisuutta edistävää sosiaalista pääomaa.

5. Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet

- Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Vapaa-aikapalveluissa toteutetaan säännöllisesti erilaisia asiakastyytyväisyyskyselyjä.

Seurojen ja yhdistysten kanssa käytävä vuoropuhelu on säännöllistä.

Nuorisovaltuusto on loimaalaisten nuorten vaikuttajaelin, joka pyrkii edistämään loimaalaisille nuorille tärkeitä asioita, parantamaan loimaalaisten nuorten viihtyvyyttä, osallistumaan kunnallisten luottamuselinten toimintaan ja samalla oppimaan kunnallista päätöksentekoa ja demokratiaa.

Nuorisoparlamentin (joka 3. vuosi) tavoitteena on kuulla nuoria oman kotiseudun palveluiden ja elinympäristöjen kehittämiseksi. Nuorisoparlamentti toimii demokratiakasvatuksen välineenä, nuorten osallisuuden, aktiivisuuden ja vaikuttamisen tukena.

Nuorisotalojen talotoimikunnat vaikuttavat nuorisotalojen sisällön kehittämiseen, sekä päättävät osaltaan nuorisotilaan suunnattujen toimintabudjetin käytöstä. Talotoimikunnat tukevat nuorten osallisuutta ja mahdollistavat nuorten kuulemisen heidän lähiyhteisöissään.

6. Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

7. Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

8. Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Vapaa-aikapalveluissa osallistutaan aktiivisesti erilaisiin kehittämishankkeisiin, joilla palveluja ja toimintoja kehitetään vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Hankerahoituksella on merkittävä rooli toimintojen järjestämisessä.

Loimaan nuorisopalveluilla otetaan käyttöön Ohjaamo-toiminta, joka toimii alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen monialaisena palvelupisteenä. Ohjaamo tarjoaa tietoa, neuvontaa, ohjausta sekä palveluja. Se on alusta, jolta julkinen, yksityinen ja kolmas sektori tarjoavat yhdessä monialaisesti palveluita työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin liittyen. Ohjaamo-toiminta edellyttää tiivistä toiminnallista yhteistyötä valtion, maakunnan ja kunnan välillä sekä yksityisen että kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Ohjaamo toteuttaa EU:n nuorisotakuun tavoitteita ja toimintaa.

9. Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Vapaa-aikapalveluiden päätoiminen henkilöstö on suhteellisen vähäinen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä erityisesti poikkeustilanteissa aiheuttaa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa.

Vapaa-aikapalveluissa on vuoden 2020 aikana ratkaista opistojen (työväenopisto ja musiikkiopisto) hallinnon järjestäminen.

9.1. Henkilöstörakenne ja -määrä	Henkilöstömäärä 2018	Henkilöstömäärä 2019	Henkilöstömäärä 2020
Vapaa-aikapalvelut (yhteensä)	142,8	137,2	133,3
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1
Kirjastonhoitaja	2	2	2
Kirjastovirkailija	9	9	8
Kulttuurisihteeri	1	1	1
Kulttuuriohjaaja	1	1	1
Musiikinohjaaja	0,4	0,4	0,5
Liikuntasihteeri	1	1	1
Liikunnanohjaaja	5	5	5
Kassa-/kahviotyöntekijä	2	2	2
Laitoshuoltaja	2	2	2
Laitosmies	1	1	1
Tilapäistyöntekijät	0,5	1,5	0,5
Nuorisosihteeri	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja	5	5	4
Nuorisotilan ohjaaja	0,4	0,3	0,3
Rehtori	1	1	0
Opettaja/työväenopisto	2	2	2
St. tuntiopettaja/työväenopisto	86	80	80

Opettaja/musiikkiopisto	4,5	4	4
St. tuntiopettaja/musiikkiopisto	15	14	15
Palvelusihteeri	2	2	2

10. Muut olennaiset perustelutiedot

1. Toimitilat	<p>Taidetalo</p> <p>Heimolinna</p> <p>Nuorisopalvelun toimitiloihin kuuluu 4 nuorisotilaa</p> <p>Keskustan nuorisotila – Citynuokkarin alakerta toimii nuorisotilana ja yläkerrassa on nuorisotyöntekijöiden toimistotilat sekä tieto- ja neuvontapalvelut.</p> <p>Hirvikosken nuorisotila</p> <p>Mellilän nuorisotalo</p> <p>Alastaron nuorisotila</p> <p>Kalikan virkistysalue</p> <p>Laaja ja monipuolinen eri harrastemuodot kattava liikuntapaikkaverkosto.</p>								
2. Palvelujen ostot	<p>Vapaa-aikapalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat matkustus- ja kuljetuspalveluiden hankinta (noin 100 000 euroa/vuosi) sekä erilaisten toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalveluiden hankinta (noin 60 000 euroa/vuosi).</p>								
3. Muut toiminnan edellyttämät resurssit	<p>Loimaan kaupungin ystäväkuntatoiminnan pääpaino on pohjoismaisessa yhteistyössä. Joka toinen vuosi viiden ystäväkunnan yhteenliittymä järjestää yhteisen ystäväkuntakonferenssin. Edellinen järjestettiin vuonna 2018 Mosfellsbearissa Islannissa. Seuraava konferenssi järjestetään Loimaalla vuonna 2020. Konferenssi vaatii lisäresursointia kulttuuripalveluiden osalta.</p>								
4. Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot	<table border="1"> <thead> <tr> <th>MITTARI</th> <th>TP 2018</th> <th>TA2019</th> <th>TA2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>KIRJASTOPALVELUT</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	MITTARI	TP 2018	TA2019	TA2020	KIRJASTOPALVELUT			
MITTARI	TP 2018	TA2019	TA2020						
KIRJASTOPALVELUT									

lainat/asukas	15,5	16,0	15,0
käynnit	145 541	140 000	145 000
KULTTUURIPALVELUT			
taidetalo/käyntikerrat	1 700	2 100	2 500
patsaspuisto/käyntikerrat	-	-	2 800
LIIKUNTAPALVELUT			
uimahalli / käyntikerrat	62 774	67 000	65 000
erityisliikunnan ryhmiä	26	25	26
-osallistujat	383	350	350
-käyntikerrat	7 518	7 500	7 500
muiden liikuntaryhmien käyntikerrat	16 413	16 500	15 500
NUORISOPALVELUT			
avoin toiminta (talotoiminta, muu toiminta) osallistujat	10 266	9 000	8500
leiritoiminta, leiripäivät	409	200	150
seutukunnallinen toiminta, osallistujat	922	400	350
etsivän nuorisotyön asiakkaat Loimaa (koko hanke)	101 (129)	90 (110)	90 (110)
TYÖVÄENOPISTO			
toteutuneiden opetustuntien määrä (% suunnitelluista)	7 147 87,1	7 200 > 80 %	7200
opiskelijoiden määrä (brutto- opisk.)	4 600	4 500	4500
opiskelijoiden määrä (netto-opisk.)	2 198	2 250	2200
alle 16 v. opiskelijat	250	250	250
toimipisteitä toiminta-alueella	40	40	40
MUSIIKKIOPISTO			
opiskelijoiden määrä	260	290	282
opetustunteja/ viikko ka	237	250	255

MITTARI	TP 2018	TA 2019	TA 2020
KIRJASTOPALVELUT			
käyttökustannukset/ asukas	48,84	50,70	49,50
käyttökustannukset/laina	3,15	3,30	3,30
KULTTUURIPALVELUT			
käyttökustannukset/ asukas	34,70	33,10	33,50
LIIKUNTAPALVELUT			
käyttökustannukset/ asukas	108,87	117,0	115,0
NUORISOPALVELUT			
käyttökustannukset/ asukas	19,29	26,80	19,50
TYÖVÄENOPISTO			
käyttökustannukset/asukas	26,76	29,10	27,0
nettomenot / opetustunti €	60,28	65,10	60,00

	<table border="1"> <tr> <td>MUSIIKKIOPISTO</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>nettomenot /opiskelija €</td> <td>1 729</td> <td>1 500</td> <td>1 600</td> </tr> </table> <p>Asukaslukuna on käytetty 15 950.</p>	MUSIIKKIOPISTO				nettomenot /opiskelija €	1 729	1 500	1 600
MUSIIKKIOPISTO									
nettomenot /opiskelija €	1 729	1 500	1 600						
4.Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta	<p>1. Palvelujen sopeuttaminen määrärahoihin (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen, suunnitelmallisuus, palvelujen tehokkuus ja laatu, palvelujen tasapuolisuus). Määrärahat ovat tällä hetkellä aika realistisella tasolla ja palvelut pystytään järjestämään asianmukaisesti.</p> <p>2. Hankerahoituksen merkitys toiminnan järjestämisessä ja kehittämisessä on olennainen. Mikä on erilaisten hankerahoitusten tulevaisuus?</p> <p>3. Uimahallin henkilöstöresurssi on vähäinen, mikä merkitsee haasteita/riskejä palvelujen järjestämisessä.</p>								
5.Muut perustelutiedot									

11. Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Talousarvioon 2020 sisältyvät seuraavat tasapainotustoimet:

- henkilöstökulujen vähentäminen (musiikkiopiston rehtori, kirjastovirkailija, nuorisohjaaja, liikunnanohjaaja) 145 000 €
- aine- ja tarvikemenoihin sekä palvelujen ostoihin tehdyt leikkaukset 67 000 €
- avustusten vähentäminen 48 000 €

Lisätasapainotus vuosille 2020-2023:

Vuosi 2020

- Kirjastoverkon uudistaminen. Vuonna 2020 yhteensä 20 000 euroa.
- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 -2023. Vuonna 2020 yhteensä 64 000 euroa.
- Taksojen ja maksujen tarkistaminen. Vuonna 2020 yhteensä 10 000 euroa.

Vuosi 2021

- Avustusten vähentäminen. Vuonna 2021 yhteensä 20 000 euroa.
- Kirjastoverkon uudistaminen. Vuonna 2021 yhteensä 40 000 euroa
- Liikuntapalveluiden järjestämisvaihtoehtojen selvittäminen. Vuonna 2021 yhteensä 100 000 euroa.

Vuosi 2022

- Kirjastoverkon uudistaminen. Vuonna 2022 yhteensä 20 000 euroa.

Vapaa-aikapalvelut	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	Talousarvio 2020	Taloussuunni- telma 2021	Taloussuunni- telma 2022	Taloussuunni- telma 2023
Toimintatuotot	716 824	636 800	712 600	719 726	726 923	734 192
Sisäiset tuotot	46 570	0				
Tuotot yhteensä	763 394	636 800	712 600	719 726	726 923	734 192
Toimintakulut	-3 172 494	-3 186 200	-2 858 550	-2 770 300	-2 821 496	-2 892 034
Sisäiset kulut	-1 907 059	-1 962 300	-2 020 358	-1 927 000	-1 970 000	-1 970 000
Kulut yhteensä	-5 079 553	-5 148 500	-4 878 908	-4 697 300	-4 791 496	-4 862 034
TOIMINTAKATE	-4 316 159	-4 511 700	-4 166 308	-3 977 574	-4 064 573	-4 127 841
Rahoitustuotot ja -kulut	-44	0				
Poistot ja arvonalent.	0	0				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 316 203	-4 511 700	-4 166 308	-3 977 574	-4 064 573	-4 127 841

12. Käyttötaloussuunnitelma

Toimintakulut:

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista 2020 - 2023. Vuonna 2020 yhteensä 64 000 euroa.
Toimenpiteet tarkentuvat yt-neuvottelujen päätyttyä.
- Henkilöstökulujen vähentäminen (musiikkiopiston rehtori, kirjastovirkailija, nuoriso-ohjaaja, liikunnanohjaaja) 120 000 €
- Aine- ja tarvikemenoihin sekä palvelujen ostoihin tehdyt leikkaukset 72 000 €
- Avustusten vähentäminen 72 000 €
- Kirjastoverkon uudistaminen. Vuonna 2020 yhteensä 20 000 euroa

Toimintatuotot:

- Kehittämishankkeisiin liittyvät valtionavustukset
 - Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämishankkeet (haettu 11 713 €)
- Taksojen ja maksujen tarkistaminen (vuonna 2020 yhteensä 10 000 euroa).